

Dr. ALEXANDROS KALOMIROS

EDITURA THEOSIS

www.theosis.ro

office@theosis.ro

Tel: 0770111916

© **Editura Theosis** 2024 pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KALOMIROS, ALEXANDROS

Împotriva falsei uniri bisericești /

dr. Alexandros Kalomiros ; cu un prolog de

Photios Kontoglu ; trad.: Dora Șereș. -

Oradea : Theosis, 2024

ISBN 978-606-95476-7-0

I. Kontoglu, Photios (pref.)

II. Șereș, Dora (trad.)

2

Traducerea s-a efectuat după versiunea în limba engleză: Dr. Alexandros Kalomiros, *Against False Union*, St. Nectarios Press, 1990.

Redactor: Virgil Baidoc

Tehnoredactor: Paula Cionca

Coperta: Gina Pîslaru

TIPĂRIT ÎN ROMÂNIA

Dr. ALEXANDROS KALOMIROS

ÎMPOTRIVA
FALSII OMNII
BISERII
CESTI

Cu un prolog de
Photios Kontoglu

Traducerea:
Dora Șereș

THEOSIS
2024

Prolog

*Căci niciodată nu ne-am arătat cu
cuvinte de lingușire, după cum știți, nici
cu ascunse porniri de lăcomie.*

*Dumnezeu îmi este martor.
Nici n-am căutat slavă de la oameni.
(I Tesaloniceni 2, 5)*

*E cu putință să găsim un cuvânt de
mijloc care, între două concepții, să aibă
sens pentru amândouă, însă e cu neputin-
ță să găsim o concepție de mijloc
între două concepții opuse
privitoare la același lucru...
Nu-i loc de compromis în ce
privește credința ortodoxă.
(Sf. Marcu al Efesului)*

Cu adevărat „mare este taina evlaviei”,
așa cum spune binecuvântatul Apostol
Pavel.

Evlavia și credința, întrucât sunt taine,
dau roade pe care cunoașterea nu le poate
da.

Autorul acestei cărți nu este un teolog
format în școlile unde se studiază cele ce
nu pot fi studiate – Teologia. El a studiat
Medicina, ceva ce poate fi studiat întrucât
este ceva lumesc, este cunoaștere ome-
nească. El s-a hrănit cu credința și evla-
via ortodoxă din Tradiție. Le-a primit în
felul în care, după cum spune el însuși, se

transmit credința și evlavia – de la învățător la ucenic, de la părinte la copil, de la creștin la creștin. Din acest motiv, el este „unul care trăiește lucrurile cerești, și nu unul care învață despre ele”, având drept călăuză credința și nu cunoașterea.

„Căci umblăm prin credință, nu prin vedere”, după cum spune Apostolul Pavel. Și din pricina aceasta cartea lui este severă; ea nu cuprinde compromisuri (care, de regulă, dau dovadă de puțină credință), nici formulări ocolite (pentru a îndulci neplăcerea celor cu vederi contrare), nici un fals sentiment de frățietate. Devotamentul față de adevăr nu permite concesii. Cartea lui este severă și neiertătoare, deși autorul însuși este, de fapt, un om smerit, împăciuitor, blajin, milostiv și plin de modestie. Dar credința îi dă sabia Duhului și iată că acest om smerit, sensibil și milostiv, plin de iubire, pare a fi sever și neîndurător. Oare Sf. Ioan Teologul, propovăduitorul iubirii, nu pare a fi mai neîndurător și mai sever decât ceilalți Apostoli și propovăduitori ai Evangheliei, așa cum ni se înfățișează în întâia sa Epistolă și în cartea Apocalipsei?

Autorul acestei cărți este un om încă tânăr. Dar „să nu-i disprețuiască nimeni pe cei tineri”. L-am cunoscut pe vremea când studia Medicina în Elveția, iar eu editam publicația periodică *Kibotos (Arca)*. Mai târziu mi-a trimis o scrisoare despre niște articole satanice ale unui romano-catolic, din ziarul *Le Courier*, cerându-mi să ferim credința noastră ortodoxă de capca-

nele ereticilor. Mi-a trimis apoi – și încă îmi trimite – scrisori care sunt întotdeauna binefăcătoare și bogate în învățături, având mireasma bineplăcută a credinței și a dragostei profunde pentru Sfânta noastră Tradiție. De aceea l-am sfătuit cu insistență să scrie mai pe larg despre subiectele pe care le prezenta concis în scrisorile lui. Și, știindu-i modestia, i-am cerut să consimtă ca acestea să fie publicate într-o carte, în cele din urmă a consimțit, și cartea aceasta este prima pe care a trimis-o editorului, Dl. Alexandros Papademetriou, care s-a oferit cu plăcere s-o publice.

Suntem conștienți că această carte, scrisă „cu multă înțelegere”, va fi criticată de mulți ca fiind nepoliticoasă și răuvoitoare, căci în vremurile noastre fățarnice sunt respectați ca adevărați creștini doar acei oameni care nu au în inimile lor focul credinței, și îndeosebi al credinței ortodoxe (adică adevărate) – și așa se face că ei sunt căldicei, lipsiți de duh, servili și dispuși la compromisuri, așa cum sunt multe dintre acele persoane implicate în mod sistematic în Teologie. Lumea a învățat să-i considere pe acești oameni creștini buni și răbdători, în vreme ce îi detestă pe cei care sunt asemeni scriitorului acestei cărți – și anume, cu spirit înflăcărat – ca fiind fanatici, intoleranți, superstițioși și mărginiți, închinându-se, chipurile, unor forme lipsite de conținut. Vai, astăzi, teologii au sfârșit prin „a lupta pentru această lume”! Bărbați preocupați de religie scriu teancuri

de cărți, mari și importante, înțesate de așa-zise „învățăminte teologice” care, din pricina metodei de cercetare a problemelor religioase, nu sunt decât cunoaștere lumească, pe care Apostolul Pavel o numește „amăgire deșartă” și „înșelătorie vicleană”. Sfânta Evanghelie, care este simplitatea însăși, este disecată, examinată și fragmentată conform unor sofisticate sisteme filozofice. Confuzie, complexitate, teorii care zăpăcesc oamenii, „întrebări nebunesti și înșirări de neamuri și sfădiri pentru lege”, noroi care întinează apa din care țâșnește viața veșnică, toate acestea sunt scrise în numele Celui Care a venit în lume pentru a mântui oaia cea pierdută – omul cunoașterii deșarte – de povara minții lui păcătoase, strigând: „Veniți la Mine voi, toți care sunteți scriși în numele lui Hristos și al Evangheliei Lui, pe care o trăiește inima cea mai simplă!”; cei care scriu aceste cărți rătăcesc în labirintul și în întunericul propriei lor înțelepciuni, departe de Hristos pe care L-au uitat, înghițiți de vanitățile propriului lor intelect. Inimile lor nu mai simt suflarea lui Dumnezeu; sunt înăbușiți și secătuiți de propria lor înțelepciune trufașă, pentru care oamenii îi cinstesc.

Apostolul Pavel la unii ca aceștia se referea când a scris: „Căci va veni o vreme când nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci – dornici să-și desfăteze auzul – își vor grămădi învățători după poftele lor, și își vor întoarce auzul de la adevăr

și se vor abate către basme” (II Timotei 4, 3-4). „Își vor grămădi învățători după poftele lor” – își vor aduce mulți învățători, și, auzindu-i, vor fi răsplătiți, pentru că înțelepciunea lor lipsită de conținut le va desfăta urechile. Dar, pentru ca să nu audă adevărul, adevărul simplu al religiei, își vor astupa urechile, în vreme ce vor cere să li se spună „basme” (mituri), și anume teorii fanteziste și lipsite de sens. Oare nu vedem astăzi asemenea „grămezi” de învățători care, cu prelegerile lor, „desfată” urechile studenților și ale altor creștini înduplecați să-i asculte?

Așadar, cartea aceasta va deranja acele spirite care au redus religia lui Hristos la un sistem de cunoaștere lumească, la raționalism; acele spirite ce iau în răs orice „învățătură sănătoasă”, care pentru ei nu reprezintă decât o concepție naivă a religiei, plină de superstițiile tradiției. De fapt, ce importanță ar putea avea pentru ei ceva scris de un om numit Kalomiros, care nici măcar nu a fost la o școală renumită (îndeosebi una străină)?

Din fericire, însă, Kalomiros a băut din izvorul apei vieții, din Tradiție, și a studiat Sfinții Părinți zi și noapte. Și având drept călăuză credința, a fost „învățat de Dumnezeu”. Hristos spune: „*Și când [păstorul cel bun] le scoate afară pe toate ale sale, merge înaintea lor, și oile merg după el, căci cunosc glasul lui*” (Ioan 10,4). Și anume: „Ucenicii Mei aud cuvintele Mele cu un spirit simplu și le acceptă în inima

lor fără a le trece prin intelectul lor complicat și fără a crea teorii; le acceptă cu credință, asemenea oilor nevinovate care aud vocea păstorului și se duc degrabă la el”. Credința deschide gura credinciosului și propovăduirea Lui deschide inimile creștinilor, potrivit vorbelor lui Hristos: „*Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pântecel lui*” (Ioan 7, 38).

Cei care au „înțelepciune nebună”, care învață prin „cuvintele convingătoare ale înțelepciunii omenești”, nu-i acceptă pe adevărații propovăduitori ai Evangheliei, și aceasta întrucât adevărații propovăduitori nu se potrivesc cu această lume, ci sunt „*schimbați prin înnoirea minții lor*” (Romani 12, 2). Prin urmare, ei vor găsi în această carte multe prilejuri de acuzare. Îl vor condamna pe autor pentru că nu are bunăvoința fățarnică pe care o au ei față de eretici, în pofida faptului că autorul nu este impertinent, ci are curajul unui soldat al lui Hristos și procedează după cuvântul Apostolului Pavel, care a spus: „*Căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii și al dragostei și al înțelepciunii*” (II Timotei 1, 7). Un alt neajuns pe care îl găsesc ei este acela că mesajul autorului poartă pecetea întristării după Hristos, o fericită întristare; pe când ei sunt lesne încrezători, căci mințile lor sunt întoarse către lucrurile acestei lumi. Dar iată ce spune Apostolul Pavel: „*Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre*

mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte” (II Corinteni 7, 10). Întristarea unui om care crede în Dumnezeu este o întristare pe care nădejdea o domolește, și de aceea este o fericită întristare, care, laolaltă cu căința, îi mântuiește sufletul.

Îi aduc laude acestui tânăr binecuvântat¹ care a scris o carte atât de plină în învățăminte – o carte care respiră spiritul adevăratei Ortodoxii. Și preaslăvesc numele Domnului, Care dăruiește Bisericii

¹ Îl rog pe cititor să-mi îngăduie să adaug câteva rânduri care se cuvin a fi citite dintr-o scrisoare pe care mi-a trimis-o Dl. Kalomiros:

„Vă sunt îndatorat pentru cuvintele îngăduitoare. Sunt pentru mine o încurajare de care am mare nevoie. Aici unde trăiesc, nu știu pe nimeni care să gândească în felul acesta și care să mă înțeleagă. Nu port discuții cu ateii și cu cei indiferenți. Și apoi, chiar cei credincioși mă privesc cu oarecare neîncredere și suspiciune. Doar când citesc Sf. Părinți și Viețile Sfinților găsesc mângâiere. Uneori mi-e teamă că greșesc. Lucrurile pe care eu le socotesc importante, toți ceilalți le consideră neînsemnate; iar lucrurile pe care eu le socotesc neînsemnate, toți ceilalți – atât credincioșii, cât și ateii – le consideră importante. De asemenea, vă mulțumesc pentru că m-ați prevenit în privința trufiei, în felul acesta știu că îmi sunteți un prieten adevărat. Mă rog să nu cad în păcatul trufiei. În orice caz, trebuie să fiu foarte prost dacă mi se va întâmpla așa ceva. Îmi este limpede că tot ce scriu am luat din Sfinții Părinți. Nimic nu-mi aparține. De aceea le iau apărarea cu atâta fanatism. Ieri i-am spus soției mele că mulți oameni nu au habar de lucrurile pe care le scriu, și totuși le trăiesc. Pe când eu cunosc toate aceste lucruri, dar nu le trăiesc. De aceea, de multe ori, când scriam, mi se părea că trebuie să renunț, dar am continuat să scriu, pentru că în felul acesta izbuteam cel puțin să îmi îndrept gândurile către Dumnezeu, chiar dacă inima mea rămânea înghețată...”

Cu dragostea lui Hristos,
Alexandros

Ortodoxe asemenea comori ce strălucesc în întunericul greșelii și al pierzaniei. Preamărit și binecuvântat fie Domnul și Dumnezeu nostru cel milostiv, Care statornicește credința ortodoxă cu astfel de pietre pe care „ziditorii le resping”.

*Photios Kontoglou*²

² **Photios Kontoglou** (1895 – 1965) a fost cel mai renumit iconograf din Grecia secolului al XX-lea. După secole de influențe apusene la nivelul artei bisericești, procesul de redescoperire a artei bizantine care a avut loc în Grecia în anii ‘30 i se datorează, în mare parte, lui Photios Kontoglou. Scrie numeroase lucrări dedicate artei bisericești, erminiilor iconografice și Sfinților Părinți. Lucrarea sa fundamentală se numește „Expresii ale iconografiei bizantine”. A pictat numeroase biserici din Grecia iar icoanele sale sunt faimoase în întreaga lume. Lui îi datorăm prima icoană cu Sf. Efreem cel Nou. A trecut la cele veșnice la 13 iulie 1965, într-un spital din Atena, vegheat de soția sa, Maria Kontoglou. După o vreme, osemintele i-au fost mutate în cimitirul mănăstirii Nea Makri. (n.ed.)

CAPITOLUL ÎNTÂI

I. Pace fără adevăr

Experiența tragică a ultimelor generații a făcut ca omenirea să dorească intens pacea. Pacea este considerată acum un bun mai important decât multe idealuri pentru care, în trecut, oamenii își vărsau de bună voie sângele. Acest lucru se datorează în mare măsură faptului că războiul nu mai este ceea ce era odinioară, și anume un conflict între dreptate și nedreptate, ci a devenit un conflict lipsit de sens, în care dreptatea diverselor părți apare numai în ochii propriilor adepți, fapt care i-a făcut pe oameni să-și piardă încrederea în existența dreptății și să nu mai aibă nicio valoare care să merite să fie apărată. Astfel, războiul, sub orice formă, pare a fi ceva complet absurd.

Reticența pe care umanitatea o manifestă față de orice fel de conflict ar fi admirabilă, dacă ea ar fi rezultatul sănătății spirituale. Dacă nedreptatea, ura și minciuna ar fi încetat să existe, atunci pacea ar fi fost desăvârșirea fericirii omului. Armonia ar fi fost un rezultat natural și nu unul artificial. Observăm, în schimb, ceva cu totul diferit. Astăzi, când toată lumea vorbește despre pace și armonie, dragostea de sine și ura, nedreptatea și minciuna, ambiția și lăcomia se află la apogeu. Toți – fiecare în felul său – vorbesc despre

dragostea pentru om, dragostea pentru umanitate. Dar nu a existat niciodată o ipocrizie mai mare decât această așa-zisă dragoste, întrucât dragostea pentru ceva teoretic, pentru ceva imaginar precum conceptul „umanitate”, este nu mai puțin teoretică și imaginară. Ea nu are nicio legătură cu dragostea pentru omul concret care se află în fața noastră. Dragostea pentru o anumită persoană, când ea există, este singura dragoste adevărată. Este dragostea pentru aproapele nostru, dragostea pe care ne-a cerut-o Hristos.

Acest om anume, cu imperfecțiunile și slăbiciunile lui, în loc să fie iubit, a fost urât în vremea noastră mai mult decât în oricare altă perioadă. Nu numai că a fost urât, dar a fost disprețuit și umilit; a fost considerat drept un „lucru” lipsit de vreo valoare anume, un mijloc pentru atingerea „scopurilor înalte”, o particulă a maselor. Cei care vorbesc cel mai mult despre dragostea pentru om și umanitate, despre pace și armonie sunt tocmai cei care își urăsc cel mai mult aproapele, cunoscuții. Ei iubesc omul – creație a propriei lor imaginații, nu iubesc omul – realitatea. Or, această venerare a „omului” – idol este în realitate narcisism, adorație de sine.

Prin urmare, ar fi o naivitate să credem că dispoziția pacifistă care caracterizează astăzi umanitatea provine din dragoste. Aceste cuvinte despre dragoste sunt fățarnicie și autoamăgire. Dorința de pace provine din pierderea idealurilor, din frică

și din plăcerea de confort. Este dorința de a fi lăsat în pace pentru a te bucura de lucrurile râvnite de pe pământ. Este cooperarea convențională pentru achiziționarea bunurilor pe care fiecare persoană separat nu ar fi în stare să le dobândească. Este o înțelegere universală cu privire la ceva ce a devenit o pasiune generală: senzualitatea și materialismul. Este un produs al proastei necesități.

Pacea despre care vorbește lumea este o capitulare necondiționată a tot ceea ce este bun, sfânt și măreț, și dominația meschinăriei, mediocrității și indiferenței. Este ștergerea personalității indivizilor și a popoarelor. Este un amestec de compromisuri și calcule, o mare de ipocrizie, indiferență față de adevăr, trădare a tot ceea ce este cu adevărat sfânt.

Războiul este un lucru cumplit, este rezultatul căderii omului, și nimeni nu-l va elogia. Pacea pentru care se târguiește lumea este însă ceva cu mult mai de temut. Febra este neplăcută, dar indică cel puțin că organismul reacționează la un rău care a pătruns în interiorul lui. Pacea pe care ei doresc să o aducă nu este, din păcate, pacea care purcede din izbânda asupra răului, ci cea care provine din înfrângere. Este răceala unui cadavru.

În fond, pacea la care aspiră oamenii nu este doar o pace a armelor. Este pacea conștiinței. Ei doresc să împace binele cu răul, dreptatea cu nedreptatea, virtutea cu păcatul, adevărul cu minciuna, pentru

a putea face pace cu propria lor conștiință împovărată.

II. Dezbinarea nu a existat

Așa-zișii creștini joacă un rol important în încercarea lumii de a obține pacea. Cu sloganul „Creștini, uniți-vă!”, ei au pornit în căutarea bazarului unde are să se vândă adevărul. Odinioară, creștinii aveau credință și erau gata să moară pentru credința lor. În ziua de azi, zelul lor pentru adevăr s-a domolit. Au început să-l considere ca fiind ceva secundar. Li se par lipsite de importanță și nedemne de a fi menționate diferențele dintre biserici, pentru care altă dată martirii se jertfeau cu ardoare, Sfinții Părinții erau exilați, iar credincioșii prigoșiți și mutilați pe capete.

Majoritatea dintre ei sunt sentimentali incorrigibili, care cred că religia lui Hristos este un sistem etic privind relațiile umane. Alții urmăresc scopuri politice și interese ascunse. Ei zidesc laolaltă cetatea Antihristului. Caută armonia, fiind indiferenți față de adevăr; caută o reconciliere externă, ignorând disensiunile interne; caută litera, fiind indiferenți față de duh.

Cum e cu putință ca ei să spere că ceea ce nu s-a împlinit în primele secole ale schismei se va împlini acum, când diferențele în dogmă și mentalitate, o dată cu trecerea secolelor, din simple fisuri, au devenit prăpăstii?!